

การพัฒนาแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

The Development of A Model to Prevention of Drowning Mortality Among Children Aged Under 15 Years in Taphraya District, Sakaeo Province.

(Received: February 18,2025 ; Revised: March 14,2025 ; Accepted: March 29,2025)

ชัย บุญร่วม¹

Chai Boonruam¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยใช้กระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ องค์กรชุมชน ผู้ปกครอง และเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการศึกษาพบว่า หลังการพัฒนาแบบฯ ผู้ปกครองและเด็กมีระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เพิ่มขึ้น และสามารถปฏิบัติตัวในการป้องกันการจมน้ำ เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

คำสำคัญ : การพัฒนาแบบ, การป้องกันการจมน้ำ, เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

ABSTRACT

This study is an action research aimed at developing a model for preventing drowning deaths among children under 15 years old in Taphraya District, Sa Kaeo Province. The research process followed four steps: planning, action, observation, and reflection. The participants included government agencies, community organizations, parents, and children under 15 years old. Data collection tools included questionnaires, interviews, and observation forms. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics.

The results showed that after the implementation of the developed model, both parents and children demonstrated a statistically significant increase in knowledge about drowning prevention ($p < 0.001$). Additionally, the children's water survival skills and their behavior in preventing drowning also improved significantly ($p < 0.001$).

Keywords: model development, drowning prevention, children under 15 years old

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

บทนำ

จากรายงานสถานการณ์ภาระโรคระดับโลก (Global Burden of Diseases) ถึงสาเหตุของการเสียชีวิตในกลุ่มเด็ก พบว่า การตกน้ำ จมน้ำ เป็นสาเหตุของเสียชีวิตอันดับสอง รองจากโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ โดยพบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการตกน้ำ จมน้ำถึงปีละ 140,219 คน¹ ซึ่งเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญที่สุด เนื่องจาก เด็กเล็กสามารถจมน้ำได้ ในระดับน้ำเพียงเล็กน้อย ซึ่งพบได้มากกว่าร้อยละ 98 ของเด็กที่เสียชีวิตจากการตกน้ำ จมน้ำ ทั้งหมด² และจากข้อมูลดังกล่าว ยังพบว่าส่วนใหญ่การเสียชีวิตจากการตกน้ำ จมน้ำ พบในประเทศที่มีรายได้ระดับกลางและต่ำ (low- and middle-income countries) โดยประเทศในทวีปแอฟริกา มีอัตราการตายจากการจมน้ำสูงสุดคือ 13.1 ต่อแสนประชากร ขณะที่ประเทศจีน มีอัตราการตายเป็น 12 ต่อแสนประชากร และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีจำนวนการเสียชีวิตจากการตกน้ำและจมน้ำปีละ 32,744 คน เฉลี่ยวันละ 90 คน

ในประเทศไทย กรมควบคุมโรคเปิดข้อมูลในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2555-2565) พบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำ สูงเป็นอันดับที่หนึ่งของทุกสาเหตุ มีอัตราตาย 4.1 ต่อแสนประชากร โดยมีเด็กจมน้ำเสียชีวิตสูงถึง 8,394 คน เฉลี่ยปีละ 839 คน หรือวันละ 2.3 คน³ ซึ่งสถานที่แหล่งน้ำที่เด็กจมน้ำและเสียชีวิตมากที่สุด คือแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (ร้อยละ 49.9) สระว่ายน้ำ (ร้อยละ 5.4) และอ่างอาบน้ำ (ร้อยละ 2.4) และพบว่าเพศชาย มีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าเพศหญิง 2.5 เท่า โดยเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี เป็นกลุ่มเสี่ยงสูงสุด และยังพบว่า เด็กจะจมน้ำ และเสียชีวิตพร้อมกันครั้งละหลาย ๆ คน เนื่องจากเด็กไม่รู้วิธีการเอาชีวิตรอดในน้ำ และวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง จึงมักกระโดดลงไปช่วย จากผลการสำรวจพบเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี ว่ายน้ำเป็นเพียงร้อยละ 16.3¹

เขตบริการสุขภาพที่ 6 จำนวน 8 จังหวัด (สมุทรปราการ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี สระแก้ว

ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี) พบว่า อัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี พ.ศ. 2561-2565 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือ 61 ราย, 65 ราย, 52 ราย, 66 ราย และ 67 ราย เมื่อพิจารณาแยกตามรายจังหวัด พบว่า อัตราเสียชีวิตเฉลี่ย 5 ปี (ปี พ.ศ. 2561-2565) จังหวัดที่มีอัตราเสียชีวิตมากที่สุดและเป็นพื้นที่เสี่ยงสูง (สีแดง) คือ จังหวัดสระแก้ว 11.8 ต่อแสนประชากร รองลงมาคือ จังหวัดตราด 8.8 ต่อแสนประชากร, จังหวัดฉะเชิงเทรา 8.0 ต่อแสนประชากร และจังหวัดปราจีนบุรี 7.6 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ พื้นที่เสี่ยงปานกลาง (สีเหลือง) คือ จังหวัดจันทบุรี 6.4 ต่อแสนประชากร, จังหวัดระยอง 5.0 ต่อแสนประชากร และจังหวัดชลบุรี 4.3 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ พื้นที่เสี่ยงต่ำ (สีเขียว) คือ จังหวัดสมุทรปราการ 2.8 ต่อแสนประชากร จากข้อมูลอัตราการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ของจังหวัดสระแก้ว ปี 2566 พบว่ามีการจมน้ำเสียชีวิตจำนวน 8 ราย คิดเป็นอัตรา 10.7 ต่อแสนประชากร โดยอำเภอที่มีการจมน้ำเสียชีวิตมากที่สุด คือ อำเภอเขาฉกรรจ์ จำนวน 3 คน รองลงมาคือ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอคลองหาด อำเภอวังน้ำเย็น อำเภออรัญประเทศ และอำเภอตาพระยา จำนวน 1 คน⁴ เมื่อนำข้อมูลการจมน้ำเสียชีวิตในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ของอำเภอตาพระยา 5 ปีย้อนหลัง พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2566 มีจำนวนเด็กเสียชีวิตจากการจมน้ำ 2 ราย ซึ่งมีการเสียชีวิตในช่วงปี 2565 และ 2566 ปีละ 1 ราย จากที่ไม่เคยมีอุบัติเหตุเด็กจมน้ำเสียชีวิตมาแล้ว 4 ปี ประกอบกับพื้นที่อำเภอตาพระยาเป็นพื้นที่แห้งแล้ง จึงมีการขุดบ่อน้ำจำนวนมากซึ่งทำให้เกิดเป็นแหล่งน้ำเสี่ยงในพื้นที่⁵

ทั้งนี้ เพื่อลดการสูญเสียก่อนวัยอันควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรคมีแนวคิดที่จะแก้ปัญหาการดำเนินงานในพื้นที่ การสร้างทีมผู้ก่อการดีเพื่อที่จะกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำอย่างต่อเนื่อง ป้องกันการจมน้ำในทุกมาตรการ และให้เกิดการดำเนินงานโดยความร่วมมือของสหสาขา ใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างเหมาะสม และทีมผู้ก่อการดี

จะต้องมีการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย 10 องค์ประกอบ แบ่งเกณฑ์การประเมิน เป็น 3 ระดับ คือ ระดับทองแดง ระดับเงิน และระดับทอง ซึ่งในอำเภอตาพระยา ประกอบด้วย 5 ตำบล ได้มีการดำเนินงานตามรูปแบบการป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีการประเมินทีมผู้ก่อการดี และผ่านการประเมินทีมผู้ก่อการดีในระดับทองแดง ทั้ง 5 ตำบล แต่ยังคงมีอัตราเด็กจมน้ำเสียชีวิตในพื้นที่ ส่วนใหญ่เด็กที่จมน้ำอยู่ในช่วงอายุ 6 ปี จากการถอดบทเรียนในพื้นที่พบว่าเด็กที่จมน้ำหรือเด็กที่เสียชีวิตส่วนใหญ่ว่ายน้ำไม่เป็น และไม่ผ่านการฝึกอบรมการลอยตัวเอาชีวิตรอดในน้ำ เนื่องจากเด็กยังไม่ถึงเกณฑ์การอบรม ผู้ปกครองขาดความตระหนัก ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันเด็กจมน้ำ การช่วยฟื้นคืนชีพที่ผิดวิธีเนื่องจากมีความเชื่อที่ผิดๆ เช่น การจับอุ้มพาดบ่า กระทุ้งเอาน้ำออก ซึ่งจะทำให้เสียเวลาในการช่วยฟื้นคืนชีพ ผู้เกี่ยวข้องในชุมชนยังขาดการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยง การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมทั้งในชุมชนและในบ้าน และยังขาดการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำเสียชีวิตในเด็ก ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการดำเนินงานในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาศักยภาพทีมผู้ก่อการดีให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น พัฒนาความรู้และทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี กลุ่มผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยง การจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทั้งในและนอกชุมชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วขึ้น จึงต้องมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในบริบทของพื้นที่อำเภอตาพระยา อาศัยกระบวนการเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติการขั้นตอนการสังเกตการณ์ และขั้นตอนการสะท้อนผลกลับ โดยมีส่วนร่วมของชุมชน เนื่องจากกระบวนการดังกล่าว เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคล ครอบครัว

ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานทุกภาคส่วนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็ก ซึ่งเป็นการดึงศักยภาพของชุมชนมาแก้ไขปัญหาด้วยชุมชนเอง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และประเมินผล การดำเนินงานร่วมกันซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็ก ทำให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมของการดำเนินงานป้องกันเด็กจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาการดำเนินการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart⁶ ประกอบด้วย กระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวางแผน (planning) เพื่อวางแผนวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดทิศทางและกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action) ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำในเด็ก การเอาชีวิตรอดในน้ำ การช่วยฟื้นคืนชีพ และปฏิบัติการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงทั้งภายในและนอกชุมชน 3) ขั้นตอนการสังเกต (Observation) 4) ขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflection) เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน และเพื่อนำเข้าขั้นตอนการวางแผน

แก้ไขปัญหาการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ต่อไป
ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง 20 กันยายน 2567 – 1
กุมภาพันธ์ 2568

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก
จำนวน 127 คนและเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน
375 คน คัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง และใช้กลุ่ม
ตัวอย่างตามเกณฑ์การประเมินรับรองทีมผู้ก่อการดี
เงินและทอง ซึ่งกำหนดให้มีการฝึกอบรมในกลุ่มเด็ก
อายุต่ำกว่า 15 ปี มากกว่า 300 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการ
จมน้ำในเด็ก การเอาชีวิตรอดในน้ำ การช่วยฟื้นคืน
ชีพ และปฏิบัติการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงทั้งภายใน
และนอกชุมชน รวมจำนวน 502 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กระบวนการในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้
ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องประกอบมี 6 ชุด ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียด
ดังนี้

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิง
ปริมาณ แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน
ในการป้องกันการเสียชีวิตการจมน้ำอายุต่ำกว่า 15
ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 15
ข้อ โดยแบ่งระดับเป็นสองระดับ คือ ตอบถูก (1
คะแนน) ไม่ถูก (0 คะแนน) โดยกำหนดเกณฑ์ในการ
แปลผลคะแนนระดับความรู้ แบ่งระดับโดยใช้แบบอิง
เกณฑ์แนวคิดของ Bloom (1971)⁷ มีเกณฑ์การแบ่ง
คะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับความรู้สูง
ระดับความรู้ปานกลาง และระดับความรู้ต่ำ

ชุดที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิง
ปริมาณ แบบสอบถามการปฏิบัติในการป้องกันการ
เสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ใน
อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 15 ข้อ โดย
แบ่งระดับเป็นสองระดับ คือ ตอบมี (1 คะแนน) ไม่มี
(0 คะแนน) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน
ระดับความรู้แบ่งระดับโดยใช้แบบอิงเกณฑ์แนวคิด

ของ Bloom (1971)⁷ มีเกณฑ์การแบ่งคะแนน
ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับการป้องกันสูง

ระดับการป้องกันปานกลาง และระดับการป้องกันต่ำ

ชุดที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิง
ปริมาณ แบบวัดความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำ
ประกอบไปด้วยข้อมูล 3 ด้าน แบ่งระดับเป็นสอง
ระดับ คือ ตอบถูก (1 คะแนน) ไม่ถูก (0 คะแนน)
โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนระดับความรู้
แบ่งระดับโดยใช้แบบอิงเกณฑ์แนวคิดของ Bloom
(1971)⁷ มีเกณฑ์การแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ
คือ ระดับความรู้สูง ระดับความรู้ปานกลาง และ
ระดับความรู้ต่ำ

ชุดที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิง
ปริมาณ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการ
เอาชีวิตรอดในน้ำ ประกอบไปด้วย 4 ข้อ ผู้วิจัยนำมา
จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ของแบบประเมินผลการ
ว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด (ภาคทฤษฎี)⁸ สำหรับกลุ่ม
เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ของกรมควบคุมโรค กระทรวง
สาธารณสุข โดยแบ่งระดับเป็นสามระดับ คือ ตอบได้
(3 คะแนน) ไม่แน่ใจ (2 คะแนน) และไม่ได้ (1
คะแนน) โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมา
แบ่งกลุ่มคะแนนเป็นอันดับสเกล (Ordinal scale) 3
ระดับ ดังนี้

2.34 - 3.00 หมายถึง มีการรับรู้ทักษะการเอา
ชีวิตรอดในน้ำอยู่ในระดับปฏิบัติได้

1.67 - 2.33 หมายถึง มีการรับรู้ทักษะการเอา
ชีวิตรอดในน้ำอยู่ในระดับไม่แน่ใจ

1.00 - 1.66 หมายถึง มีการรับรู้ทักษะการเอา
ชีวิตรอดในน้ำอยู่ในระดับปฏิบัติไม่ได้

ชุดที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิง
ปริมาณ แบบประเมินผลการว่ายน้ำเอาชีวิตรอด
ภาคปฏิบัติ ประกอบไปด้วยข้อมูล 2 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 แบบประเมินทักษะการเอาชีวิตรอด
ในน้ำและพื้นฐานการว่ายน้ำ ลักษณะการตอบเป็นการ
เลือกตอบเพียงข้อเดียว จำนวน 8 ข้อ

ด้านที่ 2 แบบประเมินทักษะการช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยทางน้ำ ลักษณะการตอบเป็นการเลือกตอบ
เพียงข้อเดียว จำนวน 4 ข้อ

ลักษณะการตอบเป็นการเลือกตอบเพียงข้อเดียว ผ่านได้ 1 คะแนน และไม่ผ่านได้ 0 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนระดับความรู้แบ่งระดับโดยใช้แบบอิงเกณฑ์แนวคิดของ Bloom (1971)⁷ มีเกณฑ์การแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ มีทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำดี มีทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำพอใช้ และมีทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำไม่ดี

ชุดที่ 6 แนวคำถามการสนทนากลุ่ม หรือการสนทนาจากผู้นำชุมชน ผู้ปกครองผู้ดูแลเด็ก ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทีมผู้ก่อการดี ในด้านของการป้องกันการจมน้ำ การจัดการแหล่งน้ำเสี่ยง ต้นทุนในการดำเนินงาน การฝึกทักษะการลอยตัวเอาชีวิตรอดในน้ำ ว่ามีการดำเนินการหรือไม่ หรือมีปัญหาส่วนใดในการดำเนินการ และปัจจัยเสริมใดที่ทำให้เด็กจมน้ำเสียชีวิต

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ในทุกข้อคำถามและได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือมากกว่า 0.7 ในส่วนแบบสอบถามและแบบทดสอบความรู้ในชุดที่ 3-6 นั้นได้นำมาจากกองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข⁸

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning)

ระยะเวลา 4 สัปดาห์

สัปดาห์ที่ 1 และ 2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารตำราต่างๆ รวบรวมข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สัปดาห์ที่ 3 ประชุมวิเคราะห์สถานการณ์สภาพปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว

สัปดาห์ที่ 4 การจัดทำแผนเชิงปฏิบัติการ (Action Plan)

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action)

ระยะเวลา 4 สัปดาห์

สัปดาห์ที่ 5 ถึง 8 เป็นการจัดกิจกรรมปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ/กิจกรรมที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำเสี่ยงทั้งภายในบ้านและรอบๆ บ้าน การสร้างคอกกันเด็ก อบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และการช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับคนตกน้ำจมน้ำ อบรมให้ความรู้ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของแหล่งน้ำเสี่ยง อันตรายจากการเล่นน้ำ การฝึกทักษะการลอยตัวในน้ำ และการฝึกทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ มีการประชาสัมพันธ์ในชุมชน โดยมีรูปแบบกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันการจมน้ำในเด็กให้กลุ่มผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก
2. กิจกรรมเรียนรู้การสร้างคอกกันเด็ก
3. กิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำเสี่ยงทั้งภายในบ้านและรอบๆ บ้าน
4. กิจกรรมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ในวงกว้าง
5. กิจกรรมการฝึกทักษะการลอยตัวในน้ำ และทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

3. ขั้นตอนสังเกตการณ์ (Observation)

ระยะเวลา 4 สัปดาห์

สัปดาห์ที่ 9 และ 12 เป็นขั้นตอนการเข้าร่วมสังเกตการณ์ นิเทศ ตรวจสอบ สนับสนุน ให้คำแนะนำ เก็บรวบรวมผลที่ได้จากแผนงานกิจกรรม และร่วมประชุมผลการปฏิบัติงาน

4. ขั้นตอนการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

ระยะเวลา 2 สัปดาห์

สัปดาห์ที่ 13 สรุปถอดบทเรียนเพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนผลในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน การป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในวงรอบจัดเวทีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สัปดาห์ที่ 14 สรุปปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนา
รูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการ
จมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา
จังหวัดสระแก้ว วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)
ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)
ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ
การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)
วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานอบรมให้ความรู้
เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15
ปี และการฝึกทักษะการลอยตัวการเอาชีวิตรอดในน้ำ
กับกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการวิจัยโดยใช้สถิติ t-
test

จริยธรรมการวิจัย

วิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2567 เลขที่
โครงการวิจัย SKPHO 26/2567

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอ
เสนอรายละเอียดดังนี้

**ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรของ
ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา
รูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการ
จมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา
จังหวัดสระแก้ว** พบว่า ในกลุ่มผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก
และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน
ป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า
15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่เป็น
เพศหญิง (ร้อยละ 82.7) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี
(ร้อยละ 37.0) รองลงมาอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ
30.7) โดยมีอายุเฉลี่ย 44.67 ปี สถานภาพสมรส

(ร้อยละ 68.5) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ
49.6) รองลงมาการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ
29.1) อาชีพหลักเกษตรกรกรรม (ร้อยละ 54.3) มี
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท (ร้อยละ
52.8) รองลงมา 5,000-10,000 (ร้อยละ 22.8) โดยมี
รายได้เฉลี่ย 8,955.59 บาท มีบทบาทหน้าที่ในชุมชน
เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
(ร้อยละ 43.3) มีการรับทราบการดำเนินงานการ
ป้องกันเด็กจมน้ำ (ร้อยละ 81.1) มีส่วนร่วมในการ
ดำเนินการป้องกันการจมน้ำในเด็กจมน้ำ (ร้อยละ
65.4) และคิดว่าการดำเนินงานป้องกันการเด็ก
จมน้ำควรมีการพัฒนาต่อ (ร้อยละ 94.5)

**ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนารูปแบบการ
ดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ใน
เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัด
สระแก้ว** ดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่ง
เริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและบริบทของพื้นที่
การวางแผน การปฏิบัติแผน การสังเกตการณ์ การ
สะท้อนผลในการปฏิบัติงาน รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning) ผู้วิจัยได้ศึกษา
บริบทพื้นที่และวิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินงาน
การป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จาก
สรุปผลการปฏิบัติงานของการดำเนินงาน และได้นำ
ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาประกอบการ
วิเคราะห์ การศึกษาวิเคราะห์บริบทพื้นที่ ในสภาพ
ปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการป้องกันการ
จมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ผ่านมามีปัญหาที่
เกิดขึ้นภายในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว มี
หลายปัญหาที่จะต้องแก้ไข เช่น ไม่มีการจัดการแหล่ง
น้ำเสี่ยงทั้งในชุมชนและรอบๆ บ้าน ปัญหาเด็กไม่
ผ่านการฝึกอบรมการว่ายน้ำในเด็ก ไม่มีการจัดทำ
คอกกั้นเด็ก และปัญหาของผู้ปกครองที่ขาดความ
ตระหนักในการป้องกันการจมน้ำในเด็กในชุมชน และ
ปัญหาในด้านการช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับคนจมน้ำที่ไม่
ถูกวิธี พบว่าผู้เข้าร่วมมีความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัย
ในการร่วมมือการอำนวยความสะดวกในการเก็บ
ข้อมูลและมีการมอบหมายหน้าที่แก่ผู้รับผิดชอบที่
ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น

1.1 การเตรียมความพร้อมเพื่อจัดประชุมเวทีเสวนากระบวนการพัฒนารูปแบบรูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว เพื่อร่วมกันวางแผนและตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาคือเป็นขั้นตอนการจัดเวทีประชุมเสวนามีผู้เข้าร่วมจำนวน 55 คน ซึ่งได้ดำเนินการทบทวนเกี่ยวกับปัญหาสาเหตุของเด็กจมน้ำในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาและร่วมกันหารูปแบบการปฏิบัติในการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์อุบัติเหตุทางน้ำ การมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจร่วมกันวางแผนปฏิบัติการโดยนำเทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

1.2 ระยะเวลาในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เวลาในการดำเนินงานจำนวน 1 วัน โดยทำจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมและทีมวิทยากร เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวและอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำในพื้นที่ กระบวนการดำเนินงานในการป้องกันเด็กจมน้ำในปัจจุบัน และมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีของอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ข้อมูลสรุปผลในการเข้าร่วมการตัดสินใจและเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาคือผลการประชุมได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานของการดำเนินงานเพื่อเป็นการป้องกันการจมน้ำในเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปีของอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ทั้งหมด 5 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมการอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันการจมน้ำในเด็กให้กลุ่มผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก 2) กิจกรรมเรียนรู้การสร้างคอกกั้นเด็ก 3) กิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำเสี่ยงทั้งภายในบ้านและรอบๆ บ้าน 4) กิจกรรมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ในวงกว้าง 5) กิจกรรมการฝึกทักษะการลอยตัวในน้ำ และทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action) การจัดกิจกรรมในขั้นตอนการปฏิบัติการมีการแบ่งจัดกิจกรรมในกลุ่มผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก และกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีการดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1 การประชุมกลุ่มผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กจำนวน 127 คน เป็นการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้วิเคราะห์สถานการณ์ค้นหาปัญหาที่ผ่านมาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว การกำหนดแก้ไขปัญหาคือแนวทางการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เวลา 2 วัน และดำเนินการกำหนดการจัดกิจกรรมไปตามขั้นตอน เป็นขั้นตอนปฏิบัติไปตามแผนการที่ได้กำหนดจัดกิจกรรมในกลุ่มของผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ซึ่งมีผลได้จากการปฏิบัติดังนี้

2.1.1 การอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กทุกคนได้มีการเข้าร่วม ซึ่งมีผู้เข้าร่วม จำนวน 127 คน ในการอบรมวิทยากรได้มีการศึกษาองค์ความรู้ การถอดบทเรียน ซึ่งผู้เข้าร่วมมีความสนใจการแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการป้องกันการจมน้ำครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการสอนฝึกปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับผู้ที่ถูกน้ำจมน้ำที่ถูกต้องวิธี

2.1.2 กิจกรรมการสร้างคอกกั้นเด็ก เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างคอกกั้นเด็กโดยใช้วัสดุที่มีในชุมชน เพราะนอกจากจะช่วยป้องกันเด็กเล็กจมน้ำแล้ว ยังช่วยป้องกันการบาดเจ็บจากสาเหตุอื่นๆ ซึ่งกิจกรรมการสร้างคอกกั้นเด็กได้รับความร่วมมือจากชุมชนร่วมกันจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างคอกกั้นเด็กไว้ใช้หมุนเวียนกันในชุมชน

2.1.3 กิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริเวณบ้านเรือน ซึ่งการดำเนินงานมีการจัดกิจกรรมสำรวจแหล่งน้ำเสี่ยงรอบบ้าน ช้างบ้าน และในชุมชน มีการดำเนินการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็ก เช่น

ติดป้ายเตือน บอกถึงระดับความลึกของน้ำหรือบอกถึงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นแล้ว หรือสร้างรั้ว และจัดให้มีอุปกรณ์ช่วยคนตกน้ำที่หาได้ง่ายในชุมชนไว้บริเวณแหล่งน้ำเสี่ยง เช่น ถัง แกลลอนเปล่า ขวดน้ำพลาสติกเปล่า ไม้ เชือก ซึ่งตามเกณฑ์ที่กรมควบคุมโรคกำหนดให้พื้นที่ที่มีการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงระดับทอง จะต้องมีการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยง จำนวน 20 แห่งต่อทีมตำบล ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กสำรวจแหล่งน้ำเสี่ยงที่ยังไม่มีการจัดการ และดำเนินการจัดทำป้ายแจ้งเตือนแหล่งน้ำเสี่ยง โดยใช้วัสดุที่สามารถหาได้ในชุมชน

2.1.4 กิจกรรมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ในวงกว้าง มีการจัดกิจกรรมเพื่อสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ในวงกว้าง โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชน หรือพื้นที่ดำเนินการเป็นหลัก ได้แก่ หอกระจายข่าวชุมชน รถกระจายเสียง และสื่อสารผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น Line Facebook เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในชุมชน โดยการเน้นให้ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

2.1.5 ประชุมเพื่อระดมสมองการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสาเหตุ การดำเนินงานการป้องกันเด็กจมน้ำโดยให้แต่ละกลุ่มนำเสนอในที่ประชุม ผลที่ได้รับจากการระดมสมองของผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้ 1) ปัญหาจากเด็ก คือ เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และเกิดจากระดับพัฒนาการของเด็กเอง 2) ปัญหาจากผู้ปกครอง คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการป้องกัน ไม่มีการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงในบ้าน ความเผลอเรอของผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก และขาดความตระหนักในการป้องกัน 3) ปัญหาจากผู้นำชุมชน คือ ขาดความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และไม่เห็นเด็กจมน้ำเป็นปัญหาในพื้นที่ 4) ไม่มีงบประมาณที่ชัดเจน 5) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ ขาดการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน ขาดอุปกรณ์ช่วยเหลือคนตกน้ำจมน้ำ และขาดป้ายเตือนแหล่งน้ำเสี่ยง 6) ปัญหาด้านบริหารจัดการ คือ ขาดการประสานงานในทีม ขาด

การมีส่วนร่วมในชุมชน และขาดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในชุมชน

สำหรับความต้องการที่อยากให้เกิดขึ้นในอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว วิทยากรแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปแล้วเสนอในที่ประชุมได้ดังนี้ 1) ทุกตำบลเป็นตำบลปลอดภัย 2) มีภาคีเครือข่ายที่ดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำ 3) มีการประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมต่อเนื่อง 4) ประชาชนมีความรู้เรื่องการป้องกันการจมน้ำ การช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับคนตกน้ำ จมน้ำอย่างถูกวิธี 5) หน่วยงานในตำบลมีการทำงานเป็นทีม 6) มีรูปแบบโครงสร้างแนวทางการรณรงค์ป้องกันการจมน้ำในเด็กต่ำกว่า 15 ปี 7) มีการดำเนินการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชนอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ 8) หน่วยงานระดับอำเภอ/ตำบลมีการคืนข้อมูลและนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่อง

2.2 การจัดกิจกรรมในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ความปลอดภัยทางน้ำ การฝึกทักษะการช่วยชีวิตจากการจมน้ำ ทักษะการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด และฝึกทักษะการลอยตัวในน้ำ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาศัยในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีประชากรทั้งหมด 3,138 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 35 แห่ง ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมาย 375 คน เนื่องจากกำหนดยอดกลุ่มเป้าหมายตามเกณฑ์การประเมินรับรองทีมผู้ก่อการดีระดับเงินและทอง ซึ่งกำหนดให้มีการฝึกอบรมในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มากกว่า 300 คน โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเน้นกลุ่มนักเรียนที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำเป็นการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำให้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 6 วัน และในแต่ละวันจะจัดกลุ่มเป้าหมายในการฝึก แบ่งเป็น 6 รุ่น รุ่นละ 60 คน มีวิทยุให้ความรู้เพื่อให้เป็นแนวทางการปฏิบัติและมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในการป้องกันการจมน้ำ โดยมีการประเมินความรู้ก่อนการอบรมและหลังการอบรม มีการฝึกทักษะการลอยตัวในน้ำและทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ เป็นหลักสูตรการว่ายน้ำเพื่อเอา

ชีวิตรอด โดยมีการประเมินก่อนฝึกทักษะและหลังฝึกทักษะ

3. การสังเกตการณ์ (Observation)

เป็นขั้นตอนการเข้าร่วมสังเกตการณ์ นิเทศตรวจเยี่ยม สนับสนุน ให้คำแนะนำ เก็บรวบรวมผลที่ได้จากแผนงานกิจกรรม จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน มีการนิเทศ ติดตามในขณะที่อาสาสมัครพร้อมชุมชนทำการปฏิบัติงานการป้องกันการจมน้ำในเด็ก โดยรวมบุคคลที่มีความเอาใจใส่ในการปฏิบัติ และมีความรับผิดชอบสูง ซึ่งในการฝึกกิจกรรมทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำให้กับกลุ่มเป้าหมายเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการฝึกทักษะเป็นกลุ่มเด็กต้องเพิ่มความเข้มงวดในการฝึกและต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก ซึ่งมีเด็กบางกลุ่มที่เคยผ่านการจมน้ำมาก่อน จะมีอาการกลัวน้ำและไม่ให้ความร่วมมือในการฝึกที่มหาวิทยาลัยก่อนต้องดำเนินการปรับวิธีการสอนให้กลุ่มเหล่านั้นคุ้นเคยกับน้ำเพื่อให้เด็กมีสมาธิในการฝึกทักษะนั้นๆ

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติการกลับ (Reflection) ได้ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 1 ถึง 3 มาจัดเวทีสรุปประเมินผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว และคืนข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนงาน

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานการปฏิบัติงานพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว

3.1 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในเขตอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในเขตอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบฯ พบว่า หลังการพัฒนา

ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (Mean = 14.51, S.D. = 0.628) เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนารูปแบบฯ (Mean = 10.43, S.D. = 1.282) โดยค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001)

3.2 การปฏิบัติในการป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบฯ พบว่า หลังการพัฒนาผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในการป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (Mean = 14.62, S.D. = 0.825) เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนารูปแบบฯ (Mean = 13.26, S.D. = 2.801) โดยค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001)

3.3 ความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบฯ พบว่า หลังการพัฒนากลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (Mean = 18.50, S.D. = 0.685) เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนารูปแบบฯ (Mean = 14.93, S.D. = 2.301) โดยค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001)

3.4 การรับรู้ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ

ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ระหว่างก่อนและหลัง การพัฒนารูปแบบฯ พบว่า หลังการพัฒนากลุ่มเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ทักษะ การเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (Mean = 2.63, S.D. = 0.262) เพิ่มขึ้นจากก่อนการ พัฒนารูปแบบฯ (Mean = 1.94, S.D. = 0.533) โดย ค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.001)

3.5 ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัด สระแก้ว ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย คะแนนทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุ ต่ำกว่า 15 ปี ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบฯ พบว่า หลังการพัฒนากลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำ ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี (Mean = 11.50, S.D. = 0.797) เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนารูปแบบฯ (Mean = 4.11, S.D. = 3.841) โดยค่าคะแนนทั้งสอง ด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.001)

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการ ดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการ ป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในเขต อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของผู้ปกครอง/ ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง พบว่า หลังการพัฒนา ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย คะแนนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกัน การจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เพิ่มขึ้นจากก่อน การพัฒนารูปแบบฯ โดยค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้ เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้อง กับการศึกษาของบุศรา ชัยทัศน์ และนรลักษณ์ เอื้อ กิจ ความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมป้องกันการจมน้ำใน เด็กวัยเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อธิบายว่า พัฒนาการที่สำคัญของเด็กวัยนี้ คือมีความพร้อมที่จะ ใช้เหตุและผล มีความรู้ มีความคิดเป็นรูปธรรม⁹ ซึ่ง สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค ได้มีการ ขับเคลื่อนเรื่องนโยบายการดำเนินการป้องกันการ จมน้ำในเด็กตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2549¹⁰ และได้มีการ ผลักดันการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น นโยบาย การศึกษาการให้ความรู้ เป็นต้น ทำให้จำนวนการ เสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กลดลง ส่วน ความสัมพันธ์ที่อยู่ระดับต่ำนั้น อธิบายได้ว่ากลุ่ม ตัวอย่างนี้ถึงแม้จะมีความรู้ในระดับสูง ก็อาจจะไม่ เพียงพอที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างแสดงพฤติกรรม ป้องกันการจมน้ำได้ดีอาจจะมีปัจจัยอื่นๆ เช่น การ สร้างแรงจูงใจร่วมด้วยเพราะการพัฒนาทางสังคม ของเด็กวัยนี้ คือ การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลวัย เดียวกัน ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนเริ่มติด เพื่อน และทัศนคติของเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กในวัย นี้มาก¹¹ เด็กจึงทำตามกลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นไปตาม แบบจำลอง PRECEDE ที่ว่าความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการแสดงพฤติกรรมแต่ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ พอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ ได้จะต้องมีปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วยแต่ความรู้ก็เป็น สิ่งที่จำเป็นที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรม¹²

2. การดำเนินงานการป้องกันการจมน้ำในเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี ในกลุ่มผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กและ ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า หลังการพัฒนาผู้ปกครอง/ผู้ดูแล เด็กและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติใน การป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำ กว่า 15 ปี เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนารูปแบบฯ โดย ค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ เป็นกลไกการดำเนินงานที่ม ผู้ก่อการตีป้องกันการจมน้ำเริ่มต้นจากมีสถานการณ์ เด็กจมน้ำเสียชีวิต ในพื้นที่ที่หน่วยงานท้องถิ่นและ สาธารณสุขจึงมีการค้นข้อมูล ทำให้ชุมชนเห็นถึงปัญหา และร่วมกันหามาตรการ ป้องกัน โดยมีการบูรณาการงานจากหลายภาคส่วน

กิจกรรมประกอบด้วยการสำรวจและจัดการแหล่งน้ำเสี่ยง ติดตั้งป้าย/อุปกรณ์ช่วยคนตกน้ำ ให้ความรู้ในชุมชน/สถานบริการสาธารณสุข/โรงเรียน สอนหลักสูตรว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด สอนฝึกปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ และสื่อสารประชาสัมพันธ์ ทีมผู้ก่อการมีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการสอนหลักสูตรว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดให้สามารถช่วยเหลือตัวเองเบื้องต้น เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่สามารถลดการเสียชีวิตเด็กจมน้ำได้

3. ความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว พบว่า หลังการพัฒนาในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาแบบๆ โดยค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการรับรู้ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว พบว่า หลังการพัฒนาในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาแบบๆ โดยค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของบุศรา ชัยทัศน์ และนรลักษณ์ เอื้อกิจ⁹ พฤติกรรมการป้องกันการจมน้ำในเด็กวัยเรียนผลการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการจมน้ำโดยรวมอยู่ในระดับสูง อธิบายได้ว่าพัฒนาการที่สำคัญของเด็กวัยนี้ คือ มีความพร้อมที่จะใช้เหตุและผล มีความคิดเป็นรูปธรรม เป็นเหตุผลตามความจริงที่พิสูจน์ได้ ดังนั้น เด็กที่จะมีความคิดที่ใช้เหตุผลค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดอันตรายจากการจมน้ำจะสามารถวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ โดยการหลีกเลี่ยงสาเหตุ หรือปัจจัยที่ทำให้เกิดอันตรายดังกล่าว เด็กจะสามารถป้องกันตนเองจากการจมน้ำได้ เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การเล่นน้ำว่ายน้ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนเคยมีประสบการณ์การเล่นน้ำ ว่ายน้ำ โดยสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างไปเล่นน้ำว่ายน้ำมากที่สุด คือ สระว่ายน้ำ ซึ่ง

การเล่นน้ำในสระว่ายน้ำนั้นมีความปลอดภัยทั้งด้านอุปกรณ์ป้องกันการจมน้ำและมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยมากกว่าการเล่นน้ำในแหล่งน้ำตามธรรมชาติต่าง ๆ ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะว่ายน้ำไม่เป็น ก็สามารถมีพฤติกรรมการป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับสูงได้และจากแนวคิดแบบจำลองของ PRECEDE ที่เชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยซึ่งมีทั้งปัจจัยทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะต้องมีการดำเนินการหลายด้านประกอบกันและต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้นก่อน จึงจะสามารถวางแผนและกำหนดวิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่าสิ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันการจมน้ำนั้นมาจากปัจจัยหลายด้านประกอบกันทั้งการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมทางกายภาพก็มีความปลอดภัยอยู่ในระดับสูงเช่นกันสอดคล้องกับมาตรการการจมน้ำของเด็กในประเทศไทย¹³ ทั้งด้านมาตรการทางด้านผู้ปกครอง มาตรการด้านการสร้างสิ่งแวดลอมที่สร้างเสริมความปลอดภัย ได้แก่ การสร้างติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันในบริเวณแหล่งน้ำ เช่น การสร้างรั้วล้อมรอบแหล่งน้ำทั้ง 4 ด้าน จัดให้มีป้ายแจ้งเตือนรอบแหล่งน้ำ และจัดให้มีชูชีพหรืออุปกรณ์ช่วยเหลืออื่น ๆ ไว้บริเวณรอบแหล่งน้ำ ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถมีพฤติกรรมการป้องกันการจมน้ำได้ดี

4. ทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนาแบบๆ พบว่า หลังการพัฒนาในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการเอาชีวิตรอดในน้ำในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาแบบๆ โดยค่าคะแนนทั้งสองด้านนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของก้องสยาม ลับไพร¹⁴ การพัฒนาหลักสูตรว่ายน้ำเพื่อ

เอาชีวิตรอดสำหรับการป้องกันตนเองจากการจมน้ำของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น การป้องกันตนเองจากการจมน้ำของกลุ่มตัวอย่างหลังได้รับการจัดกิจกรรมพลศึกษาตามหลักสูตรว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอด มีค่าคะแนนการป้องกันตนเองจากการจมน้ำสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ

5. การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีปัจจัยแห่งความสำเร็จในการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี กระบวนการ PAOR คือ การศึกษาวิเคราะห์บริบทพื้นที่ ทบทวนวรรณกรรมและการให้ความรู้การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จัดเวทีเสวนาเพื่อร่วมกันวางแผนและตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา การปฏิบัติตามแผนนำแผนสู่การปฏิบัติติดตามประเมินผลการดำเนินงานสังเกต สัมภาษณ์ จัดเวทีถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ค้นข้อมูลและสรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

โดยสรุปพบว่าปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยประยุกต์แนวคิดการมีส่วนร่วม และกระบวนการดำเนินงานของชุมชนมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีความกระตือรือร้นได้มากกว่าการปฏิบัติในเมื่อก่อน และสามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบการปฏิบัติในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแบบอย่างเพื่อเป็นต้นแบบในการปฏิบัติการป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในกลุ่มพื้นที่อื่นๆ ต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. พัฒนาศักยภาพของผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมแก่ทีมผู้ก่อการดี อาสาสมัครสาธารณสุข และผู้ปกครองเกี่ยวกับการช่วยชีวิตและการป้องกันการจมน้ำ ส่งเสริมให้ครูและผู้ดูแลเด็กมี

ความรู้และทักษะในการป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำ รวมถึงการให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยทางน้ำในหลักสูตรการศึกษา

2. ปรับปรุงการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน ควรมีมาตรการป้องกันที่ชัดเจน เช่น การติดตั้งรั้วกันรอบแหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน การทำป้ายเตือน และการจัดหาอุปกรณ์ช่วยชีวิตให้เพียงพอ ควรมีระบบเฝ้าระวังและการตรวจสอบแหล่งน้ำเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยให้ชุมชนมีบทบาทหลักในการจัดการและดูแล

3. เพิ่มการรณรงค์และสร้างความตระหนักรู้ ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสารมวลชน เช่น วิทยุโทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ รณรงค์ให้ชุมชนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการเฝ้าระวังเด็กเล็กที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ

4. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานสาธารณสุของค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนร่วมมือกันในการจัดทำโครงการป้องกันการจมน้ำ กระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่อาจส่งผลต่อความเสี่ยงในการจมน้ำ เช่น ความเชื่อของผู้ปกครองเกี่ยวกับการช่วยชีวิตเด็กที่จมน้ำ

2. ควรศึกษาผลกระทบของการใช้รูปแบบการป้องกันการจมน้ำในระยะเวลา 3-5 ปี เพื่อดูว่ามีการลดลงของอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำ เปรียบเทียบประสิทธิผลของมาตรการที่ใช้ในพื้นที่ศึกษากับพื้นที่อื่นที่ยังไม่มีมาตรการดังกล่าว

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานป้องกันการจมน้ำสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน และหาแนวทางให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองในการดูแลความปลอดภัยทางน้ำได้ในระยะยาว

4. ควรมีการศึกษาและพัฒนาทีมการดำเนินงานป้องกันการจมน้ำในเด็กอายุต่ำ

กว่า 15 ปีระดับจังหวัด ระดับเขต เพื่อเป็นทีมพี่เลี้ยง
ที่จะต้องติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเครือข่ายทีม

ระดับอำเภอให้มีการดำเนินงานที่เข้มแข็งต่อเนื่อง
และยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- 1.สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค. สถานการณ์การตกน้ำ จมน้ำของเด็กในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2562.
- 2.ภูวสิทธิ์ สิงห์ประไพ. สถานการณ์และมาตรการป้องกันการตกน้ำ จมน้ำของเด็กในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2567 จาก: <http://km-bcns.blogspot.com/2015/11/blog-post.html>
- 3.กองป้องกันการบาดเจ็บ กลุ่มป้องกันการบาดเจ็บทั่วไป กรมควบคุมโรค. ประเด็นข้อมูลสำคัญสำหรับการรณรงค์ป้องกันเด็กจมน้ำ. เอาชีวิตรอดได้ ช่วยเป็นพื้นที่เล่นปลอดภัยเด็กไม่จมน้ำ. 2563; 63:1-12.
- 4.สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี. รายงานข้อมูลการเสียชีวิตจากการจมน้ำ พ.ศ. 2562-2566[เอกสารอัดสำเนา]. ชลบุรี: สำนักงาน; 2566.
- 5.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว. รายงานข้อมูลการเสียชีวิตจากการจมน้ำ พ.ศ. 2562-2566 [เอกสารอัดสำเนา]. สระแก้ว: สำนักงาน; 2567.
- 6.Kemmis S, Taggart RM, Nixon R. The action research planner. 3rd ed. Geelong: Deakin University Press; 1988.
- 7.Bloom BS. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: McGraw-Hill; 1971.
- 8.กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค. แนวทางประเมินผู้ก่อการดี การดำเนินงานป้องกันการจมน้ำ (MERT MAKER PLUs) ปี 2566 ฉบับแก้ไข (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: บริษัท ราไทยเพลส จำกัด; 2566.
- 9.บุศรา ชัยทัศน์, นนลักษณ์ เอื้อกิจ. พฤติกรรมป้องกันการจมน้ำในเด็กวัยเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2558 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/CUNS>
- 10.สุชาติดา เกิดมงคลการ และคณะ. สถานการณ์ตกน้ำจมน้ำของเด็กในประเทศไทย. นนทบุรี: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2552.
- 11.เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548.
- 12.Green LW, Kreuter MW. Health Program Planning an Educational and Ecological Approach. New York: Quebecor World Fairfield; 2005.
- 13.ส้ม เอกเฉลิมเกียรติ. ทบทวนวรรณกรรมการจมน้ำของเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2549.
- 14.ก้องสยาม ลับไพร. การพัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาดรู้ทางกายตามแนวคิดของไวท์เฮดสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. (ด.ด. (สุศึกษาและพลศึกษา)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2562.